

De ingevroren theatertijd

Op 26 juni legde de Vlaamse regering de financiële situatie van het teksttheater de dans, het muziektheater en de kunstencentra vast voor de komende vier jaar.

Kurt Vanhoutte en Marleen Baeten formuleren een aantal bedenkingen bij

de recente subsidieverdeling

Op het moment dat u dit leest, heeft de zomerzon haar hoogste punt bereikt. Goed twee maanden geleden hebben onze politici – naar oude gewoonte net voor de vakantieperiode – nog enkele zwaarwegende maatregelen getroffen. Eén van de beslissingen betrof de nieuwe subsidieregeling voor de podiumkunsten. Voor de komende vier jaren ligt de werksituatie van het teksttheater, de dans, de kunstencentra en het muziektheater hiermee vast. Het langverwachte antwoord van minister Luc Martens op de adviezen van de verschillende raden veroorzaakte veel beroering. Een onmiskenbaar conservatieve impuls lag aan de basis van het nieuwe beleid. Martens verlengde ondubbelzinnig het leven van gevestigde toneelstructuren en gaf tegelijk haast alle nieuwe initiatieven een nekschot. De verhoging van de subsidies met tweehonderd miljoen en een verdubbeling van de projectenpot konden deze aantasting van het artistieke elan niet verhullen. De dagpers berichtte over de siddering die doorheen het theaterlandschap trok: terecht verontwaardigde proteststemmen én onverkapte pleidooien pro domo volgden elkaar op. Nu lijkt het moment aangebroken om alles op een rijtje te zetten, het epicentrum op te zoeken en achter de geïsoleerde reacties de algemene beweging te traceren die de recente subsidieregeling aankondigt. Het is een evolutie van toenemende verstarring, die zich niet alleen op het niveau van de ministeriële nota aftekent. Ook de adviesraden en een aantal actoren uit het veld zelf gaan niet vrijuit.

De relatie tussen kunsten en subsidiëren de overheid is in zekere zin altijd ambigu. Theaters beschouwen zich als artistieke en intellectuele vrijruimten – en bewegen zich te-

gelijk in politieke afhankelijkheden van allerlei aard. Theaters zijn publieke instituties – en bestaan enkel bij gratie van het extreme individualisme van diegenen die eraan werken. Deze inherente tegenstelling maakt het theater kwetsbaar. Maar anders beschouwd kan de paradox eigen aan het theater ook vitale energieën vrijgeven. Voorwaarde voor een gezonde wrijving is dan wel een klaar evenwicht tussen de structurele verankering van het theater enerzijds en de artistieke creatie anderzijds. Wanneer de balans naar een bepaalde kant doorslaat, ontstaat een ongezonde situatie. Nu vertoont een politieke beleidsvoering doorgaans een formaliserende neiging. Algemeen structurele argumenten overwegen daarbij al te vaak op specifiek inhoudelijke. Bovendien streeft de structureel erkende theatermaker ernaar zijn gunstige positie in de context van dit subsidiesysteem te behouden of te versterken – terwijl er steeds nieuwe kunstenaars ontstaan én het landschap die nieuwe impulsen nodig heeft om zich te blijven voeden. Maar vanaf het moment dat de structuur, de schaal van het theater en de status die daaraan verbonden wordt, de erin ingebedde theatercreatie overwoekeren, verdwijnen reëel artistieke noden uit het zicht. Een rigoureuze status quo dreigt te ontstaan. Met de recente regelingen van overheidswege is het Vlaamse theaterle- ven op zo'n kritiek punt aanbeland.

Versnippering

De verstarring kan afgelezen worden aan het discours dat de verschillende partijen hanteren. Niet zelden zijn het uitgeholde woorden die geen betekenis meer bezitten behalve een berustende, verouderde of een strategische en blind structurele. De taal waarin deze woorden hun plaats vinden, is – hoe kan het ook anders – georiënteerd op de instantie die de touwtjes, of beter: het geld, in handen heeft. Zo was iedereen het erover eens dat de nodig hertekend moest. Codewoord in deze operatie was voor de adviesraden en de minister 'versnippering'. In het aangezicht van de schaarste aan middelen pleitten zowel de raad voor de dans als die voor het teksttheater voor samenwerking tussen verschillende gezelschappen. En hoewel beide raden beweerden ook oog te hebben voor de artistieke verscheidenheid die wel eens achter de 'versnippering' zou kunnen schuilgaan, hechtten ze een uitgesproken prioritair belang aan de verdere uitbouw van gevestigde groepen. Men speelde op veilig omdat men zo dacht te kunnen anticiperen op de ontoegeeflijkheid van het beleid. Nog groter is de behoedzaamheid waarmee het muziektheater en de kunstencentra werden geëvalueerd. Waar de eerste überhaupt geen nieuwkomers durfde voor te stellen binnen het beperkte budget, maakte de tweede gewag van twee nieuwe netwerken. Gevestigde waarden werden nergens echt in vraag gesteld, noemenswaardige schrappingen waren niet te bespeuren.

Had men niet kunnen voorzien dat dergelijke behoedzame en risicoloze nota's een kolfje zouden zijn naar de hand van de beleidsvoerder? Dat in zijn ogen het gewicht van de